

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštini predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—, Za član-
ne izvod Din 1.—.

Oglas po ceniku.

Telefon šte. 3478.

Delavsko pravo po novem zakonu o obratih.

Uvod.

Dne 9. novembra t. l. je bil objavljen v Službenih Novinah novi zakon o obratih. Ta zakon stopi v veljavo štiri mesece po njegovem objavljenju, to je 9. aprila 1932.

V svojem drugem delu urejuje novi zakon službeno razmerje delavcev in nameščencev.

Ta del je za razvoj delavskega prava v naši državi tako važen, kakor zakon o zaščiti delavcev. Zato ga morajo delavci in nameščenci poznati.

Naslednje vrstice naj opozorejo interese na njegova najvažnejša določila.

Katera službena razmerja urejuje novi zakon.

Novi zakon urejuje službeno razmerje vseh delavcev in nameščencev, zaposlenih v podjetjih, na katere se nanaša obrtni zakon. Poleg tega pa tudi službeno razmerje delavcev in nameščencev, zaposlenih v naslednjih obratih (za katere sicer obrtni zakon ne velja): v poljedelskih in gozdarskih obratih, rudnikih in pri podjetjih trgovskih mornaric (z izjemo oseb, ki vrše službo na ladjah), na železnica, pri rečnih brodovih, v privatnih šolah, pri odvjetnikih, notarjih, agronomih, javnih bolnicah, v zadrugah, pri strokovnih organizacijah, stanovskih zbornicah.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje more predpisati z uredb, da se razširi veljavnost tega zakona še na druge stroke, katerih službeno razmerje ne bi bilo urejeno s posebnimi zakoni.

Minister za socialno politiko lahko tudi predpiše, da veljajo določbe o javnih tudi za učence, zaposlene v zgoraj še navedenih podjetjih, za katere obrtni zakon ne velja (n. pr. v delavčinskih monopolske režije, v vojni arzenalih i. t. d.).

Na delavstvo, zaposleno v podjetjih javnih ustanov se nanaša obrtni zakon le, kolikor gre za osebe, nastavljeni s službeno pogodbo.

Novi zakon je torej skoraj splošen zakon, urejač službeno razmerje pomožnega osebja.

Z ozirom na zakonodajo, ki jo je še pričakovati, je treba poudariti, da bi vstvarjali nepotrebno zmedo, ako bi urejevali isto materijo na novo s specialnimi zakoni, kakor n. pr. z rudarskim ali trgovskim zakonom. Ti zakoni bodo lahko poglavje o pomožnem osebju ali sploh opustili, ali pa omejili na tiste predpise, ki se morajo za to stroko v tistih slučajih posebej izdati, v katerih za njo splošni predpisi obrtnega zakona ne zadostujejo.

Na našem področju razveljavlja novi zakon o obratih izrecno sledeče za pomožno osebje važne zakone: Stari obrtni zakon iz leta 1859 in vsa njegova dopolnila. Zakon o službeni pogodbi trgovskih pomočnikov in drugih službojemalec v sličnih podjetjih od 16. januarja 1910 in njegova dopolnila.

Predpise § 13 in 1. odstavek § 14 zakona o zaščiti delavcev (odpiranje in zapiranje obratov, nedeljski počitek).

S splošno klavzulo se razveljavljajo v obrtnem zakonu vsi zakoni, navedeni v pravilnikih, ki obravnavajo odnose, ki so regulirani z novim zakonom, ako ni izrecno navedeno, da ostanje še dalje v veljavi.

Med slednjimi je važna uredba o odpiranju in zapiranju obratov od dne 26. aprila 1929 in na podlagi nje izdane banovinske uredbe ter za področje ljubljanskega okrajnega sodišča zakon o obrtnih sodiščih iz leta 1896.

To oboje ostaja še dalje v veljavi.

Kaj je s privatnimi nameščenci?

Vse splošne določbe, ki veljajo za delavce, veljajo tudi za privatne nameščence. A le v toliko, kolikor ni v zakonu posebnih določb za službeni odnos privatnih nameščencev. Posebno poglavje vsebuje ugodnejše določbe, nanašajoče se na službeni odnos privatnih nameščencev.

Za privatne nameščence se smatrajo osebe, ki so zaposlene v trgovinah s opravljanjem pretežno trgovskih poslov in osebe, ki so zaposlene v višjih netrговskih poklicih ali pisarniških poklicih v trgovskih in drugih obratih. Vse to pod pogojem, da je ta poklic njih glavni poklic.

O osebnih in kolektivnih delovnih pogodbah.

Službeno razmerje med lastniki podjetij in njih pomožnim osebjem se ureja z osebno ali kolektivno delovno pogodbo.

Kolektivna pogodba je pismen dogovor, katerega sklene delodajalec ali delodajalska organizacija, ena ali več sorodnih strok na eni strani in strokovna organizacija kot predstavnik delojemalcev na drugi strani in s katero se urejujejo službeni pogoji za vse pomožne osebe v obratu in medsebojne pravice in dolžnosti obeh pogodbenih strani.

Dokler je delodajalec obvezan s kolektivno pogodbo, sme delati v obratu le pod enakimi ali boljšimi pogoji, kakor jih vsebuje kolektivna pogodba. Vsaka osebna pogodba ali naknadna kolektivna pogodba, ki bi določala v času, dokler je kolektivna

Volitve delavskih zaupnikov.

Meseca januarja se bodo vršile nove volitve delavskih (obratnih) zaupnikov. Naj naše strokovne organizacije poskušajo izvesti te volitve tako, da bodo volitve dale res zadovoljiv rezultat, da bodo izvoljeni najboljši, najzavednejši in najodločnejši od najboljših, najzavednejših in najodločnejših članov strokovnih organizacij.

Strokovna komisija za Slovenijo bo poskrbela in poslala vsem svojim organizacijam navodila in ves potreben material. Poudariti pa hočemo sledeče:

Čl. 1. Navodil za volitve delavskih (obratnih) zaupnikov OMOGOČA, da se vrše volitve BREZ VSEH FORMALNOSTI na način, kakor ga SPORAZUMNO določijo delodajalci in zainteresirane strokovne organizacije. Na tak sporazumno določen, poenostavljen postopek morajo PRISTATI TRI PETINE v obratu zaposlenega delavstva. V vseh obratih, kjer je mogoče doseči skrajšan volilni postopek, NAJ SE UVELJAVLJA načeloma skrajšan volilni postopek. IN TO SE NAJ DOSEŽE ŽE SEDA, V DECEMBRU. Redni volilni postopek, kakor ga predpisujejo »Navodila«, naj se uporablja le izjemoma in tam, kjer skrajšanega volilnega postopka ni mogoče doseči, to je, kjer ena zainteresiranih strani na to ni pristala. Mislimo pa, da je skrajšan volilni postopek v vseh slučajih, kjer so delavski (obratni) zaupniki že dosedaj obstojali, brez nadaljnjega moč.

Novo pri tem je to, da se lahko voli zaupnike po skrajšanem volilnem postopku v manjših in srednjih obratih na skupnem zborovanju vseh delavcev obrata. Zborovanje se skliče kakor vsako zborovanje z dnevnim redom: volitve obratnih delavskih zaupnikov. Treba ga je tudi prijaviti oblasti. Zborovanje naj vodi starešina delavskih (obratnih) zaupnikov. Starešina obratnih zaupnikov naj označi kandidatne liste z zaporednimi številkami in naj jih prečita. Nato naj pozove vse navzoče, da zapišejo na listke številko kandidatne liste, za katero glasujejo. Število izvoljenih zaupnikov naj se določi tako, kakor je to po naredbi predpisano. Nato naj se napravi zapisnik o volitvah in vse to pošlje v treh izvodih Delavski zbornici, katera bo dala dva izvoda Inspekciji dela, ki volitve potrdi in en izvod overovljen pošlje starešini delavskih (obratnih) zaupnikov.

Vse podrobneje in natančneje bo svojim strokovnim organizacijam poslala te dni Strokovna komisija za Slovenijo. Skrbite, da bodo volitve povsod izvršene in da bodo izvoljeni zaupniki, ki bodo v celoti predstavljali voljo strokovno organiziranega delavstva.

pogodba v veljavi, v obratu slabše delovne pogoje, kakor jih določa kolektivna pogodba, je neveljavna.

Kolektivna pogodba ima po novem zakonu značaj delavsko-zaščitne odredbe prisilnega prava, ki je uveljavljena po volji obeh pogodbenih strani in ki je krajeno in časovno omejena.

Kolektivna pogodba velja vsled tega za vse osebe, ki so zaposlene v podjetju, za katerega velja kolektivna pogodba, ne glede na to, ali so te osebe člani strokovne organizacije, ki je kolektivno pogodbo sklenila, ali ne.

Prisilne delavsko-zaščitne določbe zakona o obratih se seveda ne morejo poslabšati ne z osebno, ne s kolektivno pogodbo. Prisilne stanovske organizacije (zbornice, obrtne zadruge) niso upravičene sklepati kolektivnih pogodb.

Odplačila.

Plača, ki se odmerja na uro, na teden ali na akord, se izplačuje vsak teden. Plača, ki je odmerjena na mesec ali daljši rok, se izplačuje vsak mesec. S pravilnikom se bo lahko za posamezne vrste pomožnega osebja predpisalo, da se plače ne bodo izplačevale v soboto, temveč med tednom.

Plača se mora izplačati v dinarski valuta. Na račun plače se smejo dajati le živila, kurivo, orodje, zemlja za obdelovanje, in ta le po lastni ceni in brez trgovskega zasluga. Ne smejo pa se dajati na račun plače obleka, pijače in drugo. Tudi v gostilnah in kantinah se plača ne sme izplačevati.

Po zadolžanju zbornice se sme z ministrsko uredbo dajanje blaga na račun plače za posamezna obrtna podjetja ali za posamezne kraje sploh zabraniti. Vsak dogovor, ki nasprotuje tem določilom, je neveljaven. Ako je dal delodajalec protizakonito kako blago na račun plače, ne sme tega pri izplačilu mezde zaračunati. Tudi iztožiti te terjatve ne more.

Odškodnina za slučaj bolezni in zaprečenosti v poslu.

Delojemalec obdrži svojo pravico do plačila, ako je po 14 dnevnem službovanju zadržan opravljati službo radi bolezni ali nezgode za razmeroma kratko dobo, ki pa ne presega dobe enega leta, ako bolezni ali nezgode ni zakrivil sam nalašč ali z veliko nemarnostjo. Isto velja, ako je zadržan opravljati službo brez svoje krivde iz drugih tehničnih razlogov, ki se tičejo njegove osebe.

Delojemalec je dolžan, delodajalcu takoj javiti, da ne more priti v službo in mora predložiti na njegovo zahtevo pričevala zdravnika okrožnega urada ali uradnega zdravnika o razlogih in trajanju njegove nesposobnosti za delo. To zahtevo more delodajalec po preteku primerne časa ponovno staviti.

Ta določba ima prisilen značaj.

Zato se delojemalec svojim pravicam iz tega člena tudi v osebni ali kolektivni pogodbi ne more odreči.

Za slučaj pa, da je sprejet delojemalec v delodajalsko hišno skupnost, obdrži delojemalec, če je trajala služba že 14 dni, za slučaj bolezni, ki ni povzročena namenoma ali z veliko nemarnostjo, 14 dni pravico na denarno plačilo, prehrano, zdravniško zdravljenje in zdravila. Če traja službeno razmerje že vsaj pol leta, se podaljša ta rok na štiri tedne. Hrana in zdravljenje se more dati tudi v bolnici, pri tretjih osebah pa le s pristankom bolnega delojemalca. Izdatki za zdravljenje in zdravilne se morejo odračunati od plače, ki pripada uslužbencu v gotovini. Eventuelna hranarina pripada delojemalcu. Ako je delojemalec radi bolezni ali med boleznijo odpuščjen, tak odpust ne more vplivati na obveznosti delodajalca napram bolnemu delojemalcu.

Zgoraj navedene odredbe bodo veljale za služkinje, hlapce in dekle, deloma pa tudi za vajence in obrtne pomočnike. One so prisilne značaja in se z nasprotujočim dogovorom ne morejo razveljaviti.

Zasebni nameščenci imajo pravico takoj po nastopu službe do šesttedenske plače, ako obole in bolezni niso sami zakrivil. Po petih letih službe se podaljša ta rok na osem tednov, po 15 letih na 10 tednov, po 20 letih na 12 tednov.

Nameščenska ima pravico na 6 tednov plače pred porodom, po porodu more prekiniti v svrhu dojenja dvakrat po pol ure službo.

Te pravice se nameščencem ne morejo vzeti vsled odpusta med boleznijo ali radi bolezni.

Odškodnina za slučaj zaprek pri delu in za slučaj orožnih vaj.

Ako preprečujejo delodajalcu službo okolnosti, ki so na strani delodajalca, ima delojemalec pravico do plače. — Delojemalec pa mu mora dopustiti, da si odračuna ono, kar si je prihranil vsled tega, ker ni vršil službe, ali kar je drugje zaslužil ali česar namenoma ni hotel zaslužiti.

Ako mora iti delojemalec na orožne vaje, obdrži za dobo štirih tednov pravico do plače, ako je trajalo njegovo službeno razmerje nepretrgoma vsaj leto dni in ako za ta čas ne dobiva odgovarjajoče odškodnine od države.

Orožna vaja ne prekine službenega razmerja.

Odpovedni roki.

Službeno razmerje, sklenjeno za poskušnjo ali za nestalne potrebe, se more prekiniti v teku prvega meseca vsak čas.

Za vsa druga službena razmerja velja minimalna 14 dnevna odpovedna doba, ki se tudi v pogodbi ne more skrajšati.

Pri delu, ki se plačuje od kosov, učinek odpovedi ne nastopi prej, preden niso že započeti kosi izdelani.

Če je dogovorjeno, da traja službeno razmerje pet let ali dalje, se more na dan poteka pogodbe dobe odpovedati s šestmesečnim odpovednim rokom. Če se odpove ženi, ki je pred porodom, služba 6 tednov pred porodom ali kasneje, prestane službeno razmerje šele šest tednov po porodu.

Delojemalcu, ki živi z delodajalcem v hišni skupnosti, se mora dati med časom, ko traja odpovedni rok, možnost, da si more poiskati drugo službo.

Razlogi za odpust brez odpovednega roka so: napačna spričevala pri vstopu v službo, nedovoljeno jemanje provizij in slična dejanja; ako se delavec odstrani brez dovoljenja od službe, ali se ne pokori službenim navodilom delodajalca; neprevidno ravnanje z ognjem; izdajanje službenih tajnosti; težka žalitev ali dejanski napad na delodajalca ali njegove rodbinske člane; pozivanje sodelavcev k neposlušnosti ali na nemoralna ali nezakonita dejanja; namerno oškodovanje delodajalčeve lastnine; boizen, ki traja dalje kakor 4 tedne; od delavca zakriviljena nalezljiva bolezen; ako je pijan, kljub predhodnemu opominu; ako je obsojen na 14 dni zapor.

Delodajalec izgubi v večini zgoraj navedenih slučajev pravico, delavca takoj odpustiti, ako tega ni storil tekom 8 dni, ko je za te razloge zaznal.

Ako zapusti delavec brez važnega razloga službo brez odpovedi, more zahtevati delodajalec, da stopi ponovno v službo ali da povrne škodo, ki jo ima delodajalec vsled neizpolnitve službene pogodbe. To škodo mora povrniti tudi v slučaju, če ga je iz razloga, ki ga opravičuje k takojšnjemu odpustu, delodajalec takoj odpustil. Ta odškodnina je lahko tudi večja, kakor iznos delavčeve plače v dobi odpovednega roka.

Delavcu, ki je bil brez razloga odpuščjen, se mora izplačati takoj pri odpustu plača za vso odpovedno dobo, najdalje pa za tri mesece. Poleg tega ima tak delavec pravico zahtevati odškodnino za eventuelno večjo škodo, ki jo ima vsled odpusta. Odškodnina te vrste zastarava v šestih mesecih.

V slučaju smrti se mora izprazniti službeno stanovanje uslužbenca v 14 dneh, če pa zapuša umrli rodbino, pa v enem mesecu.

Za zasebne nameščence veljajo ti-le odpovedni roki:

Služba začasnega značaja in služba na poskušnjo se mora odpovedati v teku prvega meseca obojestransko proti tedenskemu odpovednemu roku.

Če ni službene pogodbe, veljajo ti-le odpovedni roki:

Pri službovanju, ki ne traja nepretrgoma pet let, je odpovedni rok šest tednov pred koncem vsakega četrtletja. Pri petih letih službe znaša odpovedni rok tri mesece, po 15 letih službe štiri mesece, po 20 letih službe pet mesecev.

Odpovedni rok se ne more znižati s pogodbo na manjšo dobo kot na en mesec in ne podaljšati za daljšo dobo kot na šest mesecev. Končati pa se mora vedno koncem koledarskega leta.

Odškodninske zahteve zasebnih nameščencev radi plače zastarajo v treh letih.

Odpravnina.

Osebe, katerim so poverjeni višji trgovski in višji tehnični posli, imajo pravico v slučaju odpovedi do odpravnine:

Po 10 letih na 4 kratno mesečno plačo.
Po 15 letih na 6 kratno mesečno plačo.
Po 20 letih na 9 kratno mesečno plačo.
Po 25 letih na 12 kratno mesečno plačo.

Prokuristi dobivajo dvojno odpravnino. Ako delojemalec umre, pripada njegovim zakonitim dedičem pravica do polovične odpravnine.

Pravica do odpravnine pa nameščencem ne pripada, če ima nameščenec pravico do pokojnine pri Pokojninskem zavodu. V slučaju likvidacije podjetja odprave pravica do odpravnine v celoti ali delno, ako podjetju ni mogoče plačati odpravnine. V slučaju redukcij, ki so postale potrebne vsled depresije in krize, se zniža pravica do odpravnine za polovico.

Dopusti.

Plačane dopuste uvaja zakon le za zasebne nameščence. Za te znašajo letni dopusti:

Po šestmesečni nepretrgani službi 10 dni.
Po 5 letni nepretrgani službi 14 dni.
Po 10 letni nepretrgani službi 21 dni.
Po 15 letni nepretrgani službi 28 dni.
Po 20 letni nepretrgani službi 35 dni.

V čas dopusta se ne sme všteti čas, ko je bil nameščenec bolan.

Delovni red.

Delovni red izdaja lastnik industrijskega podjetja. V pogledu disciplinskih kazni, ki jih more predpisati delovni red, določa zakon. V delovnem redu se ne smejo predpisati kazni, ki bi bile protivne časti in pravosti. Denarne kazni ne smejo znašati več, kakor eno tretjino dnevnega zasluga, le v najtežjih primerih smejo znašati višino celodnevne mezde.

Vse denarne kazni se smejo uporabljati izključno v korist delavcev dotičnega podjetja. Delodajalec je dolžan pristojni upravni oblasti vsake tri mesece dostavljati seznam naloženih kazni in obrazložiti, za kaj so se te kazni porabile.

Ako je napravil delavec delodajalcu kakšno materialno škodo, mu mora to škodo povrniti.

Proti odmeri disciplinarnih kazni se je mogoče pritožiti pri obrtnem sodišču.

Vsak delovni red mora dostaviti delodajalec tekom treh dni srezkemu načelstvu, banski upravi in delavski zbornici.

Protizakoniti in nepravilno izdelani delovni redi se imajo po zaslišanju delodajalske in delavske zbornice s sklepom srezkega načelstva popraviti in spremeniti. Proti temu odloku se je mogoče pritožiti na bansko upravo.

Vajenci.

Pri sprejemu je predvideno dovršeno 14. leto, dovršena osnovna šola ali vsaj pismenost, zdravniški pregled, mišljenje državnega zavoda za pospeševanje obrti in industrije v dotični banovini.

Upravna oblast more poedinemu obrtniku odvzeti pravico do izučevanja vajencev, ako so svoje dolžnosti napram vajencu v pogledu hrane, obleke, stanovanja, izučevanja ali pošiljanja v šolo težko zanemarjali.

Minister za trgovino in industrijo more v sporazumu z ministrom socialne politike in po zaslišanju delodajalskih in delavskih zbornic za poedine stroke določiti, kakšno sme biti v poedinih delavnicah številčno razmerje vajencev in pomočnikov.

Taka uredba se lahko izda ali za celo državo, ali za poedine banovine, kraje in stroke.

Pri odrejevanju tega razmerja se morata vzeti v obzir zaposlitvena možnost in možnost izučevanja vajencev. Vajeniška pogodba se sklepa pri pristojni obrtni zadrugi, če pa take zadruga ni, ali če nima sedeža v dotičnem srezu, pri načelstvu dotične občine, kjer se vajenec uči. Srezko poglavarstvo more vseliti v rok učenja v izjemnih slučajih učenje, za katero ne obstoji predpisana učna pogodba.

Čas učenja se bo z ministrsko uredbo za poedine stroke predpisal, ne sme pa biti krajši od dveh in daljši od štirih let. Srezko načelstvo lahko podaljša učno dobo za tri mesece, ako je pristojna šolska oblast učenca iz obrtno-nadaljevalne šole začasno ali za vedno izključila.

Ako je vajenec brez svoje krivde prekinil učenje pri enem obrtniku, se mu ta učna doba prišteje k učni dobi pri drugem obrtniku, pri katerem učenje nadaljuje. Ako pa je vajenec po svoji krivdi učenje prekinil, se mu ta doba v učno dobo ne šteje. Daljše prekinitve učnega razmerja se morajo nadzoriti oblasti javiti, učna doba pa odgovarjajoče podaljšati. Po dovršenem prvem letu učenja ima vajenec pravico do odškodnine za delo. Ta odškodnina se bo določila s pravilnikom.

Obrtno šolstvo.

V krajih, kjer je manj kakor 25 učenecv, bodo morali obiskovati vajenci ljudsko šolo.

V krajih, kjer je 25 do 50 učenecv, se bodo osnovali za vajence poleg tega pri ljudskih šolah posebni časovno omejeni strokovni tečaji. V krajih, kjer je nad 50 vajencev, bo morala vzdrževati občina posebne obrtno-nadaljevalne šole.

Siromašnim vajencem so dolžni kupovati knjige delodajalci, če so tudi delodajalci siromašni, preide ta dolžnost na občino.

Šole so dolžne vzdrževati v načelu občine. Občine pa morejo zaprositi v to svrhu tudi za banovinsko in državno pomoč, ako stroškov ne morejo pokrivati iz svojih sredstev ali iz podpor.

Vsi vajenci do 18. leta so dolžni obiskovati obrtno-nadaljevalne šole. Minister za trgovino more olajšati s pravilnikom obiskovanje te šole učencem, ki imajo večjo šolsko izobrazbo od ljudske šole.

Šolski pouk v obrtno-nadaljevalnih šolah se vrši med delovnim časom. Natančnejša organizacija obrtnih šol se bo predpisala s pravilnikom.

Obrtno-nadaljevalne šole bodo pod vodstvom banovinskega in vodstvom krajevnih šolskih odborov.

V banovinskem šolskem odboru bo zastopana po svojem predstavniku tudi Delavska zbornica.

Zakaj ne šest ur dela na dan?

K boju za skrajšanje delovnega časa.

(I. G. B.) V dobi povoljne konjunktura so podjetniki v Ameriki izprožili misel, da naj se delovni čas skrajša. Zlasti so ta korak zagovarjali v Zedinjenih državah. Evropsko podjetniško časopisje je to iniciativo kratko prezrlo s pripombo: »Amerika to lahko stori, živi pač v povsem drugačnih razmerah.« Med tem je pa gospodarska kriza nastala tudi v Zedinjenih državah, in ta evropski argument ne velja več, če bi sicer tudi veljal. Pač so začeli tudi v Ameriki zniževati plače, vendar se pa ameriški podjetniki še vedno zavzemajo za skrajšanje delovnega časa. Nasprotno pa podjetniki, čeprav imamo milijone nezaposlenih delavcev, pri nas še vedno zahtevajo podaljšanje delovnega časa.

Razveseljivo je, da moremo zopet enkrat beležiti glas iz podjetniških krogov, ki presoja krizo in boj proti njej, ne s stališča gospodarskih in finančnih represalij, marveč se loti

Pomočniki.

Vajenec, ki je dovršil učno dobo, postane pomočnik, ako napravi pomočniški izpit. Pomočniški izpit prijavi delodajalec neposredno pri pristojni zadrugi. Ta preišče, ali so izpolnjeni vsi pogoji za izpit. Če so, mora sklicati zadruga najkasneje 10 dni po prijavi izpraševalno komisijo.

Ta komisija sestoji iz predsednika in dveh prisednikov-mojstrov. Predsednik je imenovan od bana iz vrst učitelstva na obrtno-nadaljevalni šoli na sedežu obrtne zadruge na tri leta.

Spisek prisednikov-mojstrov sestavi obrtna zadruga, potrdi ga pa obrtna zbornica.

Vajenec, ki je napravil izpit, dobi pomočniško izpričevalo. Vajenec, ki je pri izpitu propadel, ga more vsake tri mesece ponavljati. Ako ugotovi izpraševalna komisija, da vajenec ni napravil izpita po krivdi učnega mojstra, mora prijaviti tak slučaj srezkemu načelstvu radi postopka in eventualnega kaznovanja mojstra.

Za polaganje pomočniškega izpita ne bo plačeval kandidat nikake takse. Vse tozadavne stroške bo nosila obrtna zadruga.

Samostojen obrtnik lahko postane le pomočnik, ki dokaže z delavsko knjižico, da je bil zaposlen v svoji stroki skozi tri leta v obrtnem ali industrijskem podjetju ter napravil poleg tega mojstrski izpit ali pa dovršil strokovno šolo, ki tak izpit nadomešča. Komisija za mojstrske izpite je sestavljena podobno kakor komisija za pomočniške izpite. V teh komisijah pa je lahko poleg predsednika še član neobrtinik.

Ako kandidat ni zadovoljen z ocenitvijo izpraševalne komisije, se lahko pritoži proti njej pri banski upravi, ki more odrediti ponovitev izpita pred drugo komisijo.

Ako kandidat pri izpitu propade, ga more ponavljati v roku, ki ga odredi izpraševalna komisija. Ta rok pa ne sme biti krajši od treh mesecev.

Glede delavskih knjižic

osvaja novi zakon v glavnem stanje, ki je dosedaj v veljavi.

Razsojanje sporov iz službenih odnosov.

Razsodišča za razsojanje sporov iz službenih odnosov se bodo sestavila pri vseh srezkih načelstvih. Le v Ljubljani bo poslovalo v to svrhu dalje sedanje obrtno sodišče.

Tem razsodiščem bo predsedoval uradnik srezkega načelstva, ki je dovršil pravno fakulteto. Po en prisednik razsodišča bo delodajalec, po en prisednik pa delojemalec.

Prisidnike bo imenoval ban v dveh skupinah na predlog delodajalske in delavske zbornice. Stvarna kompetenca teh razsodišč je omejena na zahtevke pod 12.000 Din.

Natančnejše tozadavne odredbe se bodo predpisale s pravilnikom, izdanim od zainteresiranih ministrstev. Tožba iz spora iz službenega razmerja se vložijo ustmeno ali pisмено pred srezkim načelstvom. Dovoljeno je zastopanje strank po predstavnikih strokovnih organizacij. Stranke, ki se dajo zastopati po odvetnikih, morajo nositi v vsakem slučaju same s tem povzročene stroške.

Razsodba tega razsodišča je izvršena v 8 dneh po proglasitvi razsodbe. Razsodbe izvrši na predlog stranke srezko načelstvo.

Razsodba razsodišča se more izpodbijati le po § 691 zakonika o postopku pri civilnih sodiščih. Vsak drug pravni lek je izključen. Enaka razsodišča morejo osnovati tudi obrtne zadruga po pristanku bana. Tudi tem razsodiščem mora predsedovati pravnik.

Ta razsodišča so veljavna le, če pristane na nje obe stranki. Odgovarjajoče pravilnike potrdi ban po zaslišanju delodajalskih in delavskih zbornic.

Pomočniški odbori.

Pomočniški odbori se volijo za področje vsake obrtne zadruge na stroške delavske zbornice na letnem zborovanju delavskih zaupnikov in področja dotične stroke, ako je v dotični obrtni zadrugi vsaj deset podjetij, ki imajo izvoljene delavske zaupnike. Kjer pomočniških odborov ni, opravljajo njih funkcije delavske zbornice.

Naloge pomočniških odborov so:
1. Sestavljanje seznamov prisednikov razsodišč v sporih iz službenega razmerja.
2. Zastopanje pomočniških interesov pri upravi obrtne zadruge in sodelovanje pri vseh njenih razpravah, pri katerih so soudeleženi tudi pomočniki.

To kratkovidno stališče bi že bili morali spoznati za smešno. Prepričan sem, da uvedba štirideseturnega tedenskega delavnika ne odговarja več razvoju.

Resnica je, da bi bil za učinkovito skrajšanje delovnega časa v prid nezaposlenemu delavstvu potreben mednarodni dogovor. V Nemčiji so že nekatere tovarne same sporazumno s svojimi delavci in nameščenci nastopile pravo pot. Popolen uspeh bo pa šele tedaj, če uredi delovni čas v različnih industrijah mednarodna oblast in če ne bo treba čakati na ratifikacijo teh pogodb v posameznih državah. Tu je velika naloga, v kateri naj bi Društvo narodov dokazalo svojo upravičenost do obstoja. Zakaj so mednarodni urad dela, strokovna internacionala, kongres specialistov tako skromni? Zakaj ne nastopijo priznani voditelji gospodarstva, ki bi lahko propagirali ta cilj s svojo avtoriteto? Ali ne živi noben Valter Rathenau več, ki bi imel pogum, da pove svojim tovarišem v industriji dalekovidnejšo resnico? Ali se mora industrijska suvereniteta še dalje čuvati kot fetiš in če industrija ob tem propade? Ali morda hočejo voditelji industrije v tem namišljanem »čiščenju« čakati, dokler se začno majati tudi najmočnejši stebri? No, potem se pa res ne bo treba dolgo obotavljati!

K tem besedam direktorja pripominjamo, da se mednarodna strokovna zveza in njej priključene organiza-

Ostani svoji strokovni organizaciji zvest!

Tipičen slučaj: Delavec je dalje časa brezposeln, njegovo vsakdanje iskanje dela je brezuspešno. Bridka beda vlada na njegovem domu. Žena in otroci gladujejo. Najstarejši sin, ki je šele pred kratkim časom prišel do zaslužka, postane zopet brezposeln. Malodušnost prevladuje brezposelnosti. Skromne brezposelne podpore ni več deležen. On je zakonito predpisano pravico do podpore popolnoma izčrpal in njegovo razpoloženje je brezupno. Tudi strokovna organizacija, v kateri je bil včlanjen, ga ne more več podpirati. Nastala je situacija, v kateri delavec svojo organizacijo za vse doživlja in za svojo usodo napravi odgovorno, jo obsoja, kritizira in končno zapusti.

Drugi slučaj: Delavec je v srečnem položaju, da ostane po redukciji še v obratu, da vsaj še nekaj zasluži, ali potrpežljivo mora prenesti redukcijo meзде. V tem težkem gospodarskem pritisku se ne more on, niti njegovi tovariši braniti ter si morajo znižanje meзде pustiti dopasti in prenašati ves ta neznosen položaj. Tudi v tem slučaju postane delavec malodušen. Delavec zapusti svojo organizacijo, ker ona po njegovem mnenju nima za njega nobenega pomena.

Se en slučaj: Delavka, kateri reducirani delovni čas skrajšuje skromno meздо. Za naročilo najnujnejših potrebščin ji manjkajo sredstva. Tudi prispevka za svojo strokovno organizacijo ne zmore več. Tudi v tem slučaju izgubi organizacija člana, ali tokrat ne iz malodušnosti ali malomarnosti.

Ti navedeni slučajji spadajo v resnične dogodke in tudi niso le posamezni. Izgube strokovnih organizacij

Ali bo kaj ali ne?

Stanovanjska kriza ni odpravljena.

V mekem zagrebškem listu čitamo, da manjka v Ljubljani 2000 srednjih stanovanj in da je praznih okoli 200 velikih stanovanj. Podatkov ne moremo kontrolirati, ker beremo v ljubljanskem časopisju same slavo-speve, koliko novih stanovanj, kolikoli in barak je bilo zgrajenih v zadnjih dveh, treh letih. Nedavno pa je neki list omenil, da bo mnogo teh kolib v kratkem zgnilo, ker ljudje ne morejo kolib trepežno opremiti.

Ljubljanska občina se je postavila na stališče, da sama ne zida več. Izgovarjala se je, da se hiše ne rentirajo. Po našem mnenju je bil to samo izgovor, ki so ga suflirali interesi ljubljanskih hišnih posestnikov, ne pa mogoča izguba, ki bi jo imela mestna občina.

Občinske stanovanjske hiše imajo prav mnogo prednosti, če ima ob-

Sodrug!

Obračunajte delavske žepne koledarje!

cije že nad leto dni ob vsaki priliki zavzemajo za skrajšanje delovnega časa. Tudi gorenja izvajanja tovarniškega direktorja so izšla v »Vossische Zeitungi« na podlagi ponovnih naporov mednarodne strokovne zveze. Napori mednarodne strokovne zveze so se pa izjalovili doslej na ne preveč rahlem odporu delodajalcev. Komaj je minilo mesec dni, ko je delavska skupina v mednarodnem uradu dela stavila predloge v zmislu gorenjih izvajanj ter zahteva takojšnjo ratifikacijo v posameznih državah tozadevnih dogovorov glede 40 urnega tedna, ki naj bi se sklenil na posebni konferenci treh strank (delodajalcev, vlad in delavcev) in takoj izvedel. Tej iniciativi so se zlasti upirali delodajalci, na kar je mednarodna strokovna zveza izjavila, da je s tem »meja front in odgovornosti jasno označena!« — Jasno je označeno, da delodajalci nočejo rešiti gospodarske krize v zmislu obstoječega tehničnega in kulturnega razvoja, ampak s terorjem, z izstradanjem človeštva. Kam to vodi, so povedali že mnogi gospodarski strokovnjaki in sociologi.

na članstvu se v glavnem smejo na navedene slučaje opirati. Z ozirom na to se naj stavi sledeče vprašanje: Ali bo kaj boljše, če se tako postopa?

Organizacija štiti člana, ona mu pomaga po svojih močeh v bedi. To kažejo bilance central strokovnih organizacij, koliko so izdale za brezposelne, potne, bolniške in izredne podpore in bi še mnogo več, če bi se delavstvo zavedalo svojih dolžnosti, t. j. priključilo svojim strokovnim organizacijam in jih s tem moralno in materialno ojačilo. Za vzgled si vzemimo strokovne organizacije drugih modernih držav, kjer nam statistike kažejo velikanske zneske, ki so jih naše bratske organizacije izplačale svojemu članstvu kot podpore ter s tem kažejo njih moč solidarnosti. Koliko bede se je omililo, koliko solz usahnilo, in to z uvedbo podpor v strokovnih organizacijah. Razen tega pa štiti organizacija delavca v raznih slučajih. Ona brani njegove pravice, se bori za socialne pridobitve v državi, proti katerim vodijo kapitalisti hudo borbo in odpor; trajno vodi borbo proti kapitalističnemu gospodarstvu ter meščanskemu profitarstvu in le strokovna organizacija edina nastopa in vodi borbo proti temu.

Kdor si jasnega pogleda o situaciji ne pusti kaliti, ta bo priznal, da je strokovna organizacija za vsakega delovnega človeka v današnjih razmerah postala potreba, kakor še nikoli poprej, biti nje član; biti bi morala neizprosna dolžnost vsakega delavca, se za njo potegovati in njeno čast braniti.

Zato, sodrug, bodite zvesti svoji strokovni organizaciji.

čina interes, da jih pri gradnji upoštevajo. V občinskih hišah morajo biti prostorna, zračna in sploh higien-sko urejena stanovanja. To je prva zahteva. Resnica pa tudi ni, da občinske stanovanjske hiše ne bi bile rentabilne. Privatni hišni posestniki izplačajo z današnjo najemnino svoje količkej večje hiše najmanj v 15 do 20 letih. Po tej dobi posedujejo kapital, ki jim donaja ob današnjih najemninah rento, ki so jo krvavo založili najemniki. Če bi torej občina zidala stanovanjske hiše, bi jih lahko zidala na amortizacijo 40 do 50 let. Ob taki amortizaciji bi bila lahko stanovanja znatno cenejša, kakor so v privatnih hišah in vendar bi imela občina stalen vir dohodkov, ki bi se po dobi amortizacije znatno zvišal. Dobro zgrajene hiše ne stoje samo 20 ali 50 let, marveč morajo biti

KOMERZ „SVOBODE“

V soboto, dne 12. decembra 1931 ob 8. uri zvečer bo priredilo delavsko kulturno društvo »Svoboda«, s sodelovanjem delavskega glasbenega društva »Zarja« v veliki dvorani hotela »Union«

KOMERZ

pri pogrnjenih mizah.

Sporod je zelo bogat. Igrala bo delavska godba »Zarja« pod vodstvom kapelnika Fr. Dolinarja. Nastopil bo salonski orkester »Zarje« pod vodstvom kapelnika Vrtačnika. Mladinski zbor pod vodstvom prof. Iv. Repovža bo zapel več lepih pesmi. Recitacijski zbor »Svobode« bo nastopil po vzgledu znamenitih »šprehkorov«. Solisti: Koncertna pevka Zlatka Vukova, konservatorist Drago Žagar in tenorist Slanovec zapojejo izbrane solospesve. Rauber Darin bo zaigral solo na klarinet. Kvartet gozdnih rogov (gg. Lukas Robert, Hafner Ivan, Anton Arko in Jos. Brdnik) zaigra nekaj krasnih skladb. Predsednik »Svobode« s. Ciril Štukelj bo imel kratek in jednat govor.

Komerz bo obenem VI. delavski prosvetni večer za december.

Na komerz pridejo delegati »Svobode« iz cele Jugoslavije, ker je drugi dan kongres te naše kulturne zveze.

Vstopnina je tako nizka, da se komaj krijejo stroški, in sicer 5 Din za osebo.

Sporod s kratkimi odmori bo trajal do polnoči. Take prireditve ljubljanski proletariat še ni videl.

Zato pridite!

Dvorana bo odprta že ob sedmih zvečer; začetek točno ob 8. uri. Po 8. uri se servirajo jedi in pijače samo v odmorih.

Odbor »Svobode«.

porabne vsaj 120 do 150 let in več. Izgovor, da se hiše ne rentirajo, torej ne drži.

Če pa pomislimo, da siromašni ljudje, tudi razni uradniki, plačujejo samo za stanovanje tretjino ali celo polovico od svojih prejemkov, dalje, če pomislimo na nezaposlenost in zniževanje plač, potem je današnje stanovanjsko oderuštvo zločin, moritev naroda.

Smešno je pa, če kdo misli, da so hišni posestniki socialni ljudje.

Zvišanje prispevkov in znižanje dajatev.

S 1. decembrom 1931 se ustavlja za čas finančne krize podaljšanje bolezenskih dajatev od 26 na 52 tednov.

V bodoče bo torej imel oboleli član pravico do dajatev (zdravnik, zdravila, hranarina ali bolnica) samo 26 tednov. Od 27. tedna dalje bo morala prevzeti zanj oskrbo pristojna občina (ubožni list), ki je dolžna skrbeti za ubožne občane v slučaju potrebe. Seveda ta oskrba za večino krajev nima dosti pomena.

Koliko znaša to zvišanje, je razvidno iz sledeče tabele:

Mezdni razred	Tedenska plača	Delodajalec sme delavcu odtegniti tedensko odtegniti od 1.12. dalje	razlika odtegniti
I. do 48.—		1.13	1.22 0.09
II. od 48.— do 57.60		1.66	1.78 0.12
III. » 57.60 » 69.60		2.—	2.13 0.13
IV. » 69.60 » 84.—		2.41	2.57 0.16
V. » 84.— » 100.80		2.90	3.11 0.21
VI. » 100.80 » 120.—		3.48	3.73 0.25
VII. » 120.— » 144.—		4.14	4.44 0.30
VIII. » 144.— » 172.80		4.94	5.33 0.39
IX. » 172.80 » 204.—		5.97	6.40 0.43
X. » 204.— » 240.—		7.04	7.55 0.51
XI. » 240.— » 288.—		8.28	8.88 0.60
XII. nad 288.—		9.94	10.66 0.70

(V splošnem delavskem žepnem koledarju si naj čitatelji tabelo popravijo.)

Prispevki so se torej za bolniško zavarovanje s 1. decembrom 1931 zvišali od 6% na 6.5% dnevne zavarovane mezde.

Iz zgoraj stoječe tabele je razvidno, v kateri mezni razred se uvrsti delavca na podlagi tedenskih prejemkov ter koliko sme delodajalec odtegniti od plače delavca na te-

den v posameznem mezdnem razredu. Tabela kaže tudi primerjalno, koliko se bo delavcu od 1. 12. 1931 več odtegnilo od plače kot doslej.

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

OBLASTNA KONFERENCA

Oblastni odbor SMRJ za Dravsko banovino sklicuje na dan 20. decembra 1931 ob 8. uri jutraj v prostorih Delavskega doma na Savi—Jesenice

OBLASTNO KONFERENCO

vseh podružnic SMRJ na teritoriju Dravske banovine.

Začasni dnevni red:

1. Pozdrav gostov.
2. Verifikacija mandатов.
3. Poslovno poročilo: a) predsednika; b) tajnika; c) blagajnika.
4. Poročilo kontrole.
5. Tarifna politika Saveza z ozirom na vedno večjo naraščajočo brezposelnost.
6. Socialna zaščita in kriza v kovinarski industriji.
7. Volitev novega odbora.
8. Razno.

Podružnicam je bila razposlana okrožnica z navedbo, koliko delegatov ima vsaka poslati.

Vsi delegati morajo biti v soboto, dne 19. decembra 1931 ob 9. uri zvečer (t. j. ob prihodu zadnjega vlaka) na Jesenicah, ker bo konferenca drugi dan točno ob določeni uri začela s svojim delom.

Podružnica Jesenice bo delegatom in gostom pravočasno preskrbela prenočišča ter se ima vsak obrniti za informacije na kolodvoru pri izhodu službujočim reditelju, ki nosi na desnem rokavu rdeč trak.

OBLASTNI ODBOR

SMRJ

ZA DRAVSKO BANOVINO.

Jesenice.

PODJETJE KID GROZI Z OBUSTAVITVIJO VSEH OBRATOV IN ODPUSTOM VSEGA DELAVSTVA V TOKU 14 DNI.

KOVINARJI SO V SVOJI PRIDOBILNI DISCIPLINI IN ORGANIZACIJI NA VSE PRIPRAVLJENI IN SE BODO ZNALI BRANITI PROTI VSEM PRETIRAVANJEM KRIZE.

V petek, dne 4. decembra t. l. se je ponovno vršil velik zbor jeseniških in javorniških kovinarjev, na katerem se je vzelo na znanje poročilo protipredloga tarifne komisije v zadevi redukcije plač, katero se je odposlalo podjetju in ki ga objavljamo:

Kranjska industrijska družba

Jesenice—Fužine.

Na podlagi Vašega dopisa z dne 14. novembra 1931, tičočega se odpovedi kolektivne pogodbe, sklenjene dne 19. oktobra 1931 in kasnejših razgovorov o tem predmetu, kakor na podlagi Vaših nam predloženih osnutkov za novo kolektivno pogodbo z redukcijo plač delavstvu v tovarni na Savi in Javorniku, sporočamo, da je podpisani Savez Metalnih Radnikov Jugoslavije v popolnem sporazumu s sopodpisanimi organizacijami v tem vprašanju in je iz vseh razprav rezultat sledeči:

1. Delavstvo ne podcenjuje težav, ki so nastale po izjavi Vaših predstavnikov vsled splošne finančne in gospodarske krize tudi za Vaše podjetje, kot nemogoče pa se smatra, da bi se zamoglo plačilne bilance podjetja spraviti v ravnotežje le z žrtvami od strani delavstva.

2. Znižanje delavskih plač more imeti le ta namen, da osigura podjetju prispevek k eventualni večji obrestni obremenitvi podjetja vsled večjih zadolžitvev, ali pa, da prevljuje na delavstvo del rizika, ki bi nastal za podjetje, ako bi se delalo na zalogo in bi se cene železnih izdelkov kasneje znižale.

Delavstvo razumeva, da se da trenutno nadaljnji razvoj zelo težko predvidevati. Vse je odvisno od tega, kako se bodo razvile razmere na denarnem trgu in z njim tudi na blagovnem trgu. Zato sedaj ne sme biti čas za kake mezdne regulacije trajnega značaja, temveč kvečjemu začasne ukrepe, ki naj zagotovijo podjetju prispevek od strani delavstva, ako se tržna situacija ne obrne na bolje.

3. Res je, da je opažati zlasti v trgovini na veliko je dalje časa tendenco za padanje cen. Vendar je v tem konkretnem slučaju znižanje delavskih mezd za trajno mogoče razumeti in opravičiti le pod tremi pogoji: znižanje bi bilo upravičeno, ako bi obratovalo podjetje že doslej nerentabilno, ako bi bilo znižalo cene svojih izdelkov in ako bi se znižale pri tem cene življenjskih potrebščin in drugih potrebščin delavca.

Glede rentabilnosti podjetij so delavstvu mogoče seveda samo indirektno sodbe na podlagi podatkov, ki se objavljajo. Delavstvo pa smatra, da sme izreči tozadevno za Vaše podjetje za zadnja leta s precejšnjo sigurnostjo sodbo, da je obratovalo podjetje rentabilno, osobito v letu 1929, ko je bil dosežen višek produkcije v povojnih letih in da je moglo kriti še lep del investicij zadnjih let iz tekočih zaslužkov.

Spričo tega nima primerjanje plač na Jesenicah in Javorniku s plačami v tehnično zaostalih manjših obratih, kakor so Štore ali Guštanj, nikakega pomena. Take primere bi se ne smelo niti postavljati.

Kar se znižanja cen izdelkov tiče, se je zasledovalo pazno cene Vaših izdelkov na beograjskem tržišču. Z gotovostjo se lahko reče, da se na tem tržišču, kakor je razvidno iz podatkov privrednega pregleda, že leta sem niso bistveno izpremenile.

Še koncem oktobra 1931 notirajo Vaši izdelki tako, kakor so notirali pred dvema letoma.

Trajno znižanje delavskih mezd pa mora iti roko v roko z znižanjem cen izdelkov Vaših tovarn.

Le takrat, ako dokažete, da so se ti izdelki za toliko in toliko odstotkov znižali, se da zagovarjati tudi toliko in toliko odstotno znižanje pri delavskih mezdah.

Kar se znižanja življenjskih potrebščin tiče, Vam prilagamo izpisek povprečnih stroškov za živila za delavsko rodbino najpotrebnejših predmetov. Iz tega spiska sledi, da so se življenjske potrebščine za rodbino sicer znižale za kakih Din 80.— na mesec. Znižale so se v glavnem cene za meso in mast, medtem ko so ostali vsi drugi predmeti v ceni skoraj neizpremenjeni. Če upoštevamo, da se je zvišala v zadnjih treh letih skoro v večini slučajev stanarina za Din 100.—, 150.—, 200.— mesečno, in da se je obremenilo delavstvo z davki in kulukom, moremo trditi, da je prineslo vse to delavski rodbini tako obremenitev, da izdaleka ne uravnovesi razmerja padec cen živilom.

4. Ravno tako delavske trditve, ki so jih podali Vaši zastopniki ob priliki pregovorov na podlagi statističnih sestavov Vaših obratov, da je porast izdatkov na delavskih plačah pripisovati predvsem dejstvu, da so se delavske plače zvišale, odnosno, da so cene akordiranega dela višje kot so bile, ne more vzeti resnično podlago, ker v večini obratov zamore delavstvo doseči višino poprejšnje plače le na podlagi višje storitve in če je morda sedaj kak slučaj višjega zaslužka kot popreje, je to mogoče samo na podlagi višje storitve.

Nikakor pa ne sme biti za podlago presojanja statistika, ki vsebuje nadurno delo, ki se ga je zadnje mesece vršilo en mas v vseh obratih, isto se ne sme jemati za obtežitev rednih delavskih mezd raznih režij in režijskih stroškov in drugih raznovrstnih izdatkov, katere delavstvo ne more odpraviti, ki so pa bili v marsičem nepotrebnosti, tako posebno v nadurnem delu.

5. Delavstvo smatra, da se naj iz teh vidikov rešava to vprašanje, ki se brez dvoma krije tudi s stališčem, ki bi ga bilo treba zavzeti v tej stvari tudi z vidika splošnega narodnega gospodarstva.

Kakor je res, da je delavstvo v sedanjih težkih krizi v položaju šibkejšega, tako pa je tudi res, da bo moglo podjetje premagati sedanjo krizo le, če bode podprto od vseh faktorjev, v prvi vrsti pa države pri nabavi z zaščitno carino i. t. d.

Res je pa tudi, da sme in more računati na učinkovito pomoč vse javnosti in države le podjetje, ki se vodi v interesu v njem zaposlenega delavstva in širše javnosti in ne samo v interesu delničarjev.

To so momenti, ki priporočajo v sedanjem trenutku tudi podjetju KID čim največje obzire napram delavstvu, ki želi spoznati in pooblašča svoje zastopnike, da vodijo razgovore za sporazum po v prigrbu razvidnem predlogu.

Delavstvo je storilo vse, tudi je potom svoje organizacije merodajna vladna mesta opozorilo na težave podjetja, ter pričakuje polnega razumevanja za svoj predlog, ki se ga naj smatra kot veliko prostovoljno žrtev za prehodno dobo in jemlje v obzir, da se ne sme v takem času zahtevati žrtev samo od delavcev, temveč da doprinese svoj delež tudi drugi faktorji, ki obremenjujejo in so v zvezi s težavami podjetja ter v stanu tudi odpomoči z znižanjem obrestnih mer i. t. d.

V tem je delavstvo podalo odkrito in jasno svoje stališče in povdarja razumevanje za miren sporazum.

Pričakujemo, da bode isto razumevanje tudi na Vaši strani brez pretiravanja razmer, želimo določiti dneva za ustmeno razpravo, ter beležimo z izrazom

odličnega spoštovanja
za:

Savez Metalnih Radnikov Jugoslavije.
Jurij Jeram, l. r. Mohorič Franc, l. r.

Strokovno skupino kovinarjev J. S. Z.
Gaser Albin, l. r. Ličof Franc, l. r.

Podružnico Narodne strokovne zveze na
Jesenicah.

Kralj Franc, l. r. Markovič Ivan, l. r.

DELAVSKI PREDLOG.

Za prehodni začasni način plačilnega razmerja za delavstvo K. I. D. na Savi in Javorniku, kateri naj stopi v veljavo z dnem 1. decembra 1931. in se smatra kot začasni prehodni dodatek h kolektivni pogodbi z dne 19. oktobra 1931, katere naj ostane neizpremenjena v veljavi kakor je, z edinimi spremembami plačil, kakor jih ta dodatek osvaja in sicer:

1. Vse plače dnevne ali akordne se za prehodno dobo uredi sledeče:

Do Din 44.— se plač ne znižava, plača Din 45.— podleže enako plači Din 44.—.

2. V odstotkih pa se znižajo plače sledeče:

Od Din 46.— do Din 51.— 3 %.
Od Din 52.— do Din 54.— 4 %.
Od Din 55.— do Din 62.— 5 %.
Od Din 63.— do Din 64.— 6 %.
Od Din 65.— do Din 70.— 7 %.
Od Din 71.— in več 8 %.

3. Ta progresivni odstotek odbitka se po principu točke 2. odbije in pri mesečnem obračunu označi na plačilni kuverti »Odbitek« s točno višino odstotnega odbitka.

Delavstvu odtegnjeno vsoto naj se knjiži začasno na poseben prehodni račun, ki se obračuna na koncu leta 1932.

Pri končnem obračunu se vzame v obzir predvsem, ali bo koncem leta 1932. res

Kolinska

Okusna in zdrava je kolinska kava!

nastopilo to, s čimur danes računamo in česar se danes bojimo, to je, ali se bo izklopilo podjetja znižalo. Izkupilo podjetja je odvisno od množine producirane blaga in od cene izdelkov. Ako bi se pokazalo, da je padlo izkupilo za toliko in toliko ali več odstotkov, za kolikor odstotkov so se znižale delavske plače, bi se moglo vpisati ves odtegnjeni znesek v dobro podjetju. Ako bi se izkazalo, da se izkupilo ni znižalo v tej izmeri, kakor delavske plače, bi se vpisalo v dobro podjetju le tisti del plač, ki odgovarja odstotku znižanja izkupila. Ostali del tega računa pa bi se porabil za izreden nabavni prispevek, kateri naj bi se izplačal delavstvu za božič leta 1932.

4. Akord ostane v preračunavanju in višini neizpremenjen v tovarni na Savi, kakor je sporazumljen za posamezne obrate, sedaj v veljavi in se doseženi zaslužek v akordu odbija odstotno, kakor odreja to točka 2.

5. V martinarni na Savi ostane akord v veljavi kot je sporazumljen v pogodbi z dne 19. oktobra 1931 in se delavcem martinarne od akorda ne odbija po principu pod točko 2. ničesar, temveč le tedaj, ako niso zaposleni v akordu.

6. Za vse delavce »električnega oddelka« odpade vsak odbitek in ostanejo plače v veljavi, kakor so po pogodbi z dne 19. oktobra 1931.

7. Za tovarno na Javorniku:
Fina proga I. in II. ostane akord neizpremenjen v veljavi kot je, odbitki plač pa kakor pod točko 2. Reparaturne plače se plača za 10 % nižje od višine akordnega zaslužka.

Groba proga Javornik, ostane akord po starem neizpremenjen dotlej, da se preizkusi nova porivalna peč, reparaturne plače pa 10 % nižje kot akordne. Odbitki kot pod točko 2.

8. Ako delavci v akordu brez lastne krivde ne dosežejo višine reparaturnih plač, so jim iste zajamčene.

9. Vse ostale premije in doklade, kakor kurjava, drva in premog ostanejo neizpremenjeni v veljavi.

10. Otroška doklada se določi na Din 30.— na otroka.

11. Obračunavanje mesečnih plačil ali dnevnih mezd se uredi tako, da parski presežek v plači do Din 0.04 zapade delavcu, oni od Din 0.05 in več se pa zaokroži navzgor na celih Din 0.10 v dobro delavcu v plači.

Iz tega se jasno vidi, da je tudi delavstvo KID po svoje pripravljeno doprinesiti svoje žrtve za ublažitev te krize, ki preveva ves svet, seveda nemogoče jim pa je, da bi doprinesli tako veliko žrtev, kakor jo zahteva KID, to je za približno 8 in pol milijona Din letno.

Ta delavski predlog bi dal malo več kot dva in pol milijona Din letno in če vzamemo, da je pri teh skromnih plačah, ki jih ima to delavstvo, to res herojska žrtev, tedaj ne najdemo dovolj besedi, da bi ožigosali to nesramnost tega nikdar sita kapitalizma, ki tirja še več.

Kaj bo pomenilo dva in pol milijona izgube na delavskih plačah za obrtnike in drugo javnost, o tem si lahko naredi sodbo vsak solarček; zahteva pa, ki jo tirjajo gg. od KID, pa bi bila naravnost smrten udarec za cel radovoljški srez in še okoliho. In tu baš pričakujemo, da nas bo podprla vsa javnost v tem našem boju, ker to ni samo naš boj, ampak boj nas vseh.

Jesenice.

V soboto, dne 5. decembra t. l. je bila v podjetju KID. vladna komisija, na čelu ji gospod Stojadinović, načelnik ministrstva trgovine in industrije iz Beograda.

Gospodu Stojadinoviću se je predstavila deputacija delavskih zaupnikov, ki so ga prosili za izjavo, kaj se bo ukrenilo, da se grožnja ustavitve obratov ne bo izvršila.

Gospod načelnik Stojadinović je deputaciji izjavil: povejte delavcem, da se to ne bo zgodilo, mi baš delamo na tem, da do tega ne pride.

Možata beseda je bila to v obupnem položaju nas kovinarjev; kovinarji ne dvomi- mo v iskrenost teh besed.

Jugoslavija še ni Nemčija — v metodah pa jo v boju proti delavstvu gospod od KID menda gledajo z berlinskimi očali.

Da se ne pozabi.

Pred kakima dvema letoma je neki ugledni ljubljanski dnevnik pisal o lastništvu KID. sledeče:

Od leta 1879 do leta 1919 so bili gospodarji KID. Nemci.

Od leta 1919 do leta 1929 pa Italijani. In sedaj so jo končno dobili v roke slovenski kapitalisti.

Brez komentarja.

Likvidiran spor. Prejeli smo od centralne uprave SMRJ v Beogradu okrožnico, br. 2128-27 od 28. novembra 1931, s prošnjo, da jo priobčimo.

Okrožnica se glasi:

Dragi sodrugi!

S polnim zadovoljstvom sporoča Savezna uprava SMRJ vsem podružnicam SMRJ, vsem oblastnim odborom SMRJ, strokovni komisiji v Ljubljani, URSSJ-u v Beogradu, vsem članom bivše centralne uprave SMRJ, uredništvu »Delavca« in »Metalskega Radnika«, da je spor med oblastnim tajnikom s. Vinko Vrankarjem v Ljubljani in tamošnjo podružnico popolnoma likvidiran.

Likvidiran je z obzirnostjo obeh strank, ki sta interese Saveza stavili nad vse in osvojili predlog kongresne komisije, ki se glasi:

1. Komisija je konstatirala, da so za časa poslovanja s. Vinko Vrankarja v ljubljanski podružnici in v oblastnem odboru SMRJ vsi obračuni rednim putem in po kontroli odločilnih organov Saveza najdeni kot pravilni in pravočasno po sav. centrali likvidirani. Radi tega v materijelnem sodelovanju s. V. Vrankarja ne obstojajo nikakršne nepravilnosti; zato so obtožbe glede tega, naperjene proti s. Vrankarju, neresnične, ker temeljijo na vesteh, ki so brez podlage.

2. Glede na konstatacijo pod točko 1 je komisija soglasnega mišljenja, da ni nikakih razlogov, da bi se razpravljalo ta spor pred državnim sodiščem. Tožbe, ki so vložene, se morajo takoj brezpogojno ustaviti.

3. Izreden predlog komisije je, da stroške tega spora nosi Savez.

4. Osebnih sporov, ki so nastali iz taktilnih vprašanj, v kolikor se ne smatra, da so likvidirani, se morajo rešiti, kakor določajo savezna pravila.

5. Ta sklep kongresa se dostavi vsem tistim podružnicam, katerim je ljubljanska podružnica poslala obtožbo. Istotako se ta sklep objavi tudi v »Delavcu« in »Metalskem Radniku«.

6. S tem se smatra, da je ta spor rešen.

Ta predlog komisije je bil sprejet od kongresa z odobravanjem in ploskanjem.

S tem je kongres rešil važno stvar, tičočo se koristi Saveza in prosimo vse sodruge, ki so bili o tem sporu poučeni, da vzamejo to vest o popolni likvidaciji spora na znanje in o tem obveste svoje članstvo.

Sodružne pozdrave:

Milorad Dokić s. r., predsednik.

Blagoje Bračinac s. r., tajnik.

RUDARJI.

OPOZORILO VSEM PODRUŽNICAM ZRJ, BLAGAJNIKOM, PODBLAGAJNIKOM IN VSEMU ČLANSTVU.

Blizamo se koncu tekočega poslovnega leta. Sestaviti bo treba našo skupno gospodarsko bilanco. Kakor ima vsak dober gospodar veselje nad uspešnim gospodarstvom preteklega leta, tako morajo tudi vsi člani naše Zveze stremeti za tem, da bo njih bilanca čim boljša. Zakaj to je v prvi vrsti naša moralna in materialna opora, v drugi vrsti pa nasprotnikom dokaz, da smo tu in da preko nas ne gre.

Zato glejte, blagajniki in podblagajniki, da bodo decemski obračuni najkasneje do 10. januarja 1932 na centrali, a vi člani pa glejte, da ne bo ob koncu leta nobenega zamudnika med vami.

RUDARJI TPD

PROSIJO ZA NABAVNI PRISPEVEK.

Skrajna beda, v katero so vrženi rudarji TPD vsled dvoletnega praznovanja šifto in pa zadnjega zniževanja plač, jih je prisilila, da so potom Zveze rudarjev Jugoslavije zaprosili načelnost II. skupine, da naj v imenu vseh rudarjev vložijo prošnjo, da TPD za izplačilo enkratnega nabavnega prispevka.

Dne 30. novembra 1931 so zastopniki delavstva osebno pri TPD vložili tozadevno prošnjo. Upamo, da bo TPD uvaževala težek položaj svojih pridnih rudarjev in ustregla njihovim upravičenim prošnjam.

ŽIVILCI.

Peki Ljubljana.

Dne 22. novembra t. l. se je vršil ustanovni občni zbor pekarskega pomočniškega zbora v Ljubljani. Na zboru se je prečitalo pravila, katere so vsi navzoči odobraval, nakar se je izvolil odbor, v katerega so prišli skoro sami pekovski pomočniki, ki so se že od nekdaj udeleževali v strokovnem pokretu ter bodo, upamo, tudi tu delali in živeli v smislu izboljšanja položaja pekovskih pomočnikov. Za načelnika je bil izvo-

ljen s. Breznikar Franc, za podnačelnika s. Jurca Simon in za blagajnika s. Mohar Alojzij. Nadalje sledi še odbor, odposlanci za združni zbor, člani preizkuševalne komisije, razsodišča in delovne posredovalnice, ter šteje celotni odbor ca. 24 oseb.

Možnost udeleževanja je podana, tar je potrebno sedaj samo res pozitivnega in agilnega dela ne pa frazarij od vseh članov, nakar bomo lahko ugotovili, v koliko pomočniški zbor odgovarja našim razmeram in zahtevam.

Tam nekje na solnčni strani Savinje se nahaja znamenito lečilišče Rimske toplice, kamor zahajajo samo petični ljudje, da bi se otresli prevelike maščobe, ki se jim nabere tekom leta od napornega dela. V bližini pa kavatari tudi neki mojster-skaza, kar že ime pove, da je nočna žival, ki zaposluje pomočnika ter dva vajence. Eden od teh vajencev še 14 let ni star ter ima človek utis, ako ga pogleda, da ga je sama jetika. Delovni čas je z ozirom na veliko krizo 16 urni, delavnica se nahaja v veži (menda po vzoru pekarn južne brače), tako da lahko voda kaplja skozi streho na glavo, ako nimaš dežnika. — Po stenah se plazijo razne golazni kakor v kaki Postojnski jami, ter si v nevarnosti, da ti mrčes zleze za vrat. Splošno, z eno besedo, ta pekarna je eksemplar, ki bi spadal nujno v muzej kake inšpekcije dela, da jo bodo kazali poznim potomcem.

Tragično je pa to, da zaspani pek večsih tudi malo golazni zameša v pecivo ter potem to prodaja uglednim gostom v kopališču in predstavljati si moramo, da jim to jako ugaja.

Da je baš gospoda tista, ki najbolj drži vsaki dan na sveže pecivo, smo uverjeni, seveda jim pa privoščimo tudi užitek, da si ob prvi priliki ogleda izdelovalnico, od katere uživa pecivo.

Da je ta pekarna svetovni škandal vemo, ker smo se na lastne oči prepričali, ne vemo pa tisti, ki to pecivo uživajo, ker drugače bi jo že davno požgali do tal, ker druge usode ne zasluži. Stvar inšpekcije dela pa je, da tega mojstra najstrožje kaznuje: radi nedeljskega dela, pri katerem zaposluje tri svoje uslužbence, ker zaposluje ponoči še ne 14 let starega vajenca, ker delavnica ni delavnica nego navaden svinjak, skozi katerega streho se lahko zvezde preštevajo ponoči, ter radi prekournega dela poleg sramotno nizke plače.

Potrebna je najstrožja kontrola nad mojstri, ki so se že pregrešili, ker se grehi vedno ponavljajo, ter mislimo, da tekom tega leta oz. prihodnje leto ne bomo imeli prilike zgrajati se še nadalje nad tem škandalom v 20. stoletju. Prihodnjik bomo pa navedli drug sličen primer, ki naj osvetluje kulturno stopnjo naše slavne pekovske obrti, ki po krivici obrtnikov samih vedno bolj propada.

Peki Maribor.

Dne 29. novembra t. l. se je vršil izredni občni zbor podr. pek. v Mariboru, na katerem je s. Rakuša vsled prezaposlenosti podal ostavko na svoje predsedniško mesto. Za predsednika je bil soglasno izvoljen s. Klinar Josip, dolgoletni član, ter ostali odbor, ki je pa isti kakor popreje. Razpravljalo se je glede kolektivne pogodbe, ki je momentano sedaj ni, in sicer je mišljenje vseh, da je do sedaj obstoječa kolektivna pogodba nujno potrebna brez kakih prikradajev, ker sedanji položaj ne more opravičevati znižanja plač, a pomočniki ne morejo z okrnjenimi plačami niti živeti, ker celo dosedaj so izhajali z največjo težavo. Splošni položaj pek. stroke je slab, vendar je krivda na mojstrih samih, ki niso dosledno vodili akcije za ohranitev vzdržnih razmer v svoji obrti.

Pivovarji.

Hlapci Jerneji in njihova...

Povsod čujemo o krizi, ki pretresa celi svet do temeljev. Dan za dnem čitamo o odpustih delavcev radi pomanjkanja dela, o konkurzih itd. Ako že čujemo o teh nesrečah, dotaknimo se še enega primera, ker smatramo, da je v zgodovini današnje krize edinstven, zato pa odločno razkriva mentaliteto kapitala, ki drži nebroj življenjskih eksistenc delavstva v svojih rokah.

Pivovarna Union d. d. v Ljubljani in Mariboru je do zadnjega časa redno obratovala ter je bilo delavstvo kolikor toliko zadovoljno z delovnimi razmerami in postopanjem podjetja. (Do leta 1931 je bil udeležen nemški kapital, letos pa je prešlo podjetje popolnoma v jugoslovanske roke.) A v današnji krizi si je tudi to podjetje pomagalo z malimi redukcijami, skrajšanjem delovnega časa itd. Delavstvo je zapošleno po 3 do 5 dni v tednu. Navzlic slabim plačam je to žrtev delavstvo preneslo molče.

Do tu je vse lepo in v redu. Kar je pa podjetje sedaj storilo, mu ni v čast, niti se ne more reči, da je imelo vsaj trohico socialnega čuta v sebi, pa da bi se tudi svet zato podr, jih to ne bi moglo opravičiti.

To jugoslovansko podjetje ima zaposlene delavce, ki so že po 30 in več let tam v službi. V očigled krize je odpustilo najprej 10 sezonskih delavcev, malo za tem 14 stalnih pri tem podjetju ostarelih delavcev, nekateri so bili že po 15 let v službi. Ko je skušalo delavstvo, da pregovori vodstvo, naj odpusti mlajše, ki si bodo lažje našli drugje kruha, je ta poskus naletel na gluha ušesa.

Te dni pa je zopet sledila nadaljnja redukcija in sicer je dobilo odpoved 12 delavcev. S tem činom si je vodstvo pridobilo slavo, ki jo uživa gospodar Hlapca Jerneja!

Slednjih 12 se je pri delu zgrbilo, ohromelo in onemoglo, ker je delalo enemu gospodarju 20, 30, 35 let in sedaj na stara leta pojdi umirat v kot, ker nisi za nobeno rabo več. To je žalostna usoda Hlap-

cev Jernejev. Občudujemo samo trdosrčnost teh gospodov, ki se jim ti starci ne smilijo, da jih baš na zimo odpuste.

Ni tu mogoče motivirati krizo, ker so v poslu ostali še mladi delavci, ki seveda več zaležejo, a dosluženi so po tolikih letih dela prisiljeni počasi umirati.

Podjetje ni bilo niti toliko tolerantno, da bi jim dalo vsaj malo odpravnino, katero so gotovo krvavo zaslužili.

Pripominjamo, da je tako postopanje s sočlovekom poniževalno in nečastno in zasluži vso obsodbo.

S slimi operacijami se kriza ne bo rešila, ampak samo poslabšala, a mi iščemo vzroke krize popolnoma drugje kakor so. In egoistično mišljenje kapitala ne bo do prineslo na tak način možnosti, da se ta nevezdržni položaj izpremeni.

Cenjeni čitatelji, kaj pravite k temu? In gospodje okoli zelene mize?? — Nič!

IZ SREDIŠNJE UPRAVE SAVEZA ŽIVE-ŽARSKIH RADNIKA JUGOSLAVIJE, ZAGREB.

Na osnovu predloga upravnog odbora podružnice Saveza Živežarskih Radnika Jugoslavije, sekcije pekara u Zagrebu središnja uprava ovoga saveza na temelju § 5, tačka c) saveznih Pravila i § 11, tačka a) saveznog Pravilnika isključila je iz članstva Saveza Živežarskih Radnika Jugoslavije slijedeća lica: Makek Petra, Zlonogu Nikolu, Bunja Nikolu i Kolara Dragutina, jer su se grubo ogriješili dovodajući u opasnost životne interese organizovanih drugova radnika u Gradjanskoj pekari u Zagrebu, a u vezi s time i svih ostalih pekarskih radnika.

Saopćuje se gornje svima članovima, a naročito svim podružničkim i sekcijским upravama znanja i ravnanja radi.

Za središnju upravu:

Nikola Hruškar v. r., predsjednik.

Rudolf Grubauer v. r., tajnik.

LESNI DELAVCI.

Ljubljana.

Shod.

Podružnica ljubljanskih mizarjev je imela svoj redni mesečni shod dne 29. novembra 1931 v salonu hotela »Lloyd«. Shod je bil kljub slabemu vremenu dobro obiskan, kar je znak, da se ljubljanski mizarji dobro zavedajo, kaj pomeni strokovna organizacija. Sodr. Bricej je orisal položaj, v kakršnem se nahaja lesno delavstvo. Brezposelnost je zavladala po vseh obratih. Nekatere delavnice delajo po 6 ur, neke pa celo po 4 ure na dan, tako da je treba živeti na zelo umeten način. Mnogo družin naših sodrugov se nahaja v bedi. Opozarjal je sodruge, da se morajo takoj javiti v strokovni organizaciji, čim postanejo brezposelni. Nato je poročal sodrug Čelešnik o bolniškem, starostnem in invalidskem zavarovanju. Obrazložil je vse točno, kakšne dolžnosti imajo člani in kakšne pravice. Utemeljeval je, da so mnogokrat člani neupravičeni kritizirati ta prepotrebni zavod, na katerega smo lahko ponosni. Pojasnil je, kakšni pripomočki so na razpolago članstvu in njihovim svojem, kar pa članstvo OUZD povečini ne zna ceniti. Sodrugi Čelešnik je na nekatera vprašanja, ki so mu jih postavili mizarji, točno pojasnil, kako se naj ravna. Razvila se je nato krajša debata in želja vseh je bila, da naj se vrši prihodnji mesec zopet shod, ki naj ima za predmet novi obrtni zakon.

Sodr. Bricej je zaključil shod s pozivom na delo ob 12. uri.

Kakor da je prišlo letošnje leto nad mizarje prokletstvo. Ni se še poglobila vest o smrti sodr. Gabrška, že nam je zopet preminul naš stari sodr. Anton Gašpari, katerega je zadela ista usoda, kakor toliko naših borcev. Proletarska bolezen in še slabo srce sta pretrgala nit življenja. Sodrugi Gašpari je bil star 64 let. Prepotoval je mnogo sveta ter bil dober član ljubljanske podružnice. Bil je tudi večkratni in večletni funkcionar v odborih in v svojih mlajših letih zelo agilen. Sodruga Gašparija ohranimo v častnem spominu!

N. B.

ZAHVALA.

Vsem ljubljanskim mizarjem se iskreno zahvaljujemo za iskreno spremstvo na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala tudi za podporo v znesku Din 600.—

Hvaležna rodbina Gašpari.

Mizarji — Maribor.

Dolgo smo že premišljevali vsi mariborski mizarji, kako bi dobili ceneni društveni lokal ter se rešili zadulžili gostilniških lokalov. Sedaj se nam je pa vendar uresničila želja. Podružnica osrednjega društva lesnih delavcev v Mariboru se je preselila v novo palačo okrožnega urada za zavarovanje delavcev, Sodna ulica 9, II. nadstropje. Prosim vse potujoče mizarje in lesne delavce, kakor tudi mizarje iz Maribora in okolice, da naj se pridno zbirajo v svojem lokalu, kjer jih ne bo nadlegovala prav nobena »kelnarica«.

Brezposelnost je tudi pri nas precej narasla ter je pričakovati še resnejših redukcij, to je znižanje že itak slabih plač.

Brezposelni tapetnik

se priporoča sodrugom za izvrševanje tapetniških del.

FRANC SAJE,
Ljubljana, Trnovski pristan 10.

Sodrugi v Mariboru in okolici, zavedajte se, da je edina rešitev močna strokovna organizacija, katere tu v polni meri pogrešamo. Sodrugi iz Maribora in okolice, kliče vas organizacija, da se vsi do zadnjega nje oklenete in da se skupno borimo za naše pravice. Zglasite se v naši društveni pisarni, Sodna ulica 9, II. nadstropje.

VABILO

na mesečni shod ljubljanskih mizar'ev, ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. decembra t. l. ob 9. uri dopoldne v salonu hotela »Lloyd« na Sv. Petra cesti.

Dnevni red:

1. Novi obrtni zakon. Poroča s. Uratnik, tajnik Delavske zbornice.

2. Razno.

Poziva se vse mizarje iz Ljubljane in okolice, da se shoda udeležijo!

OBLAČILNI DELAVCI.

Ljubljana.

Tvrdba Drago Schwab je v soboto, dne 14. novembra t. l. odpovedala vsem pri njej zaposlenim krojaškim pomočnikom na 14 dni, ker bode tvrdba delavnico ukinila. Dne 28. novembra t. l. so vsi pomočniki (nekaj nad 20) dobili svoje delavske knjižice. Okroglo polovico vseh odpuščenih pomočnikov je sprejela v delo tvrdba g. Viktor Perpar na Dvornem trgu št. 3. Druga polovica pomočnikov pa si mora svoj kruh iskati drugod. Ni prijetno si iskati kruha, ker vsled krize vlada pomanjkanje dela skoraj pri vseh tvrdkah in ni verjetno, da bi ti odpuščeni pomočniki dobili zaposlenje pred Veliko nočjo. Pač bilo bi mogoče, ako bi vsi mojstri, kateri zaposlujejo inozemske delavce, mesto teh vzeli v delo te odpuščene, dobro kvalificirane moči. Se celo dolžnost njih, kot rodoljubov in dobrih državljanov je, da dajo prednost svojemu sodržavljanu kroj. pomočniku in ga zaposlijo. Inozemski pomočniki pa naj toliko časa počakajo, da se tudi za njih dobi kakšno delo. Ako ne, naj gredo začasnoma v svojo domovino, katera jih bode gotovo sprejela z odprtimi rokami in jih preživela, kot se spodobi. Vedno čitamo, da so iz Nemčije, Francije, Holandije, Luksemburške in drugod došli naši rojaki, ker tam ni dela za inozemske delavce, ker morajo biti zaposleni najprej domači delavci in kar preostane prostih mest, pa šele tujci. Ali bi ne kazalo, da se tudi pri nas upošteva to načelo? Mislimo, da bi se brezposelnost precej zmanjšala, z njo pa tudi prosjačenje in tatvine, kar je posledica brezposelnosti.

Občni zbor Osrednjega društva oblačilnih delavcev za Slovenijo v Ljubljani.

XII. redni občni zbor oblačilnih delavcev se je vršil v nedeljo, dne 22. novembra t. l. dopoldne v salonu hotela »Lloyd«. Zastopala sta podružnico v Mariboru ss. Hojnik Ivan in Belle Ivan, ljubljansko podružnico pa ss. Luka Šefic in Franc Jenč. Od Strokovne komisije je bil navzoč njen predsednik s. Franc Jernejčič. Občnemu zboru so bila dana poročila, katera pa vsled silne krize, velike brezposelnosti niso bila preveč razveseljiva. Celotnih prispevkov je bilo plačanih Din 2516, od teh v Ljubljani Din 633, v Mariboru 1637 ter v Celju 246.

Podpor je bilo izplačanih brezposelnih in bolniških Din 7030, od teh v Ljubljani Din 4350 in v Mariboru Din 2680. Potovalnih podpor je bilo skupno izdanih za Din 700. Brezposelnost je bila velika. Po poročilu kontrole se je na njen predlog izglasoval soglasno absolutorij.

Podružnice so podale poročilo, v katerem so omenjale veliko brezposelnost, katera tare njihovo članstvo. Dela primanjkuje povsod, dasiravno bi morala biti sedaj največja sezija. Med letom so hoteli ljubljanski krojaški mojstri podaljšati delovni čas od 8 ur dnevno na 10 ur, ne da bi zato odpovedali kolektivno pogodbo. Vsled energičnega nastopa članov v posameznih delavnicah, so mojstri odstopili od svoje zahteve.

Predsednik Strokovne komisije omenja svetovno krizo, katera tare tudi delavstvo drugih strok in opozarja članstvo, da se krepko oprime svoje strokovne organizacije tudi kadar je brezposelnost, ter želi organizaciji v njenem delovanju veliko uspeha.

Izvolil se je sledeči odbor: Prezeli Anton, Belle Ivan, Nič Rudolf, Smeraj Andrej, Bahr Miha, Skuk Ivan, Jekovec Lovro, Kovač Anton, Gubenšek Lovro, Kmetič Franc in Mestinsk Franc. Kontrola: Popek Franc, Koren Viktor in Brecljnik Lado. Širši odbor za Ljubljano: Šefic Vinko, Puc Ivan, za Maribor Vogrin Franjo.

S. predsednik je podal poročilo o novem obrtnem zakonu in raztolmačil nekatere člene tega zakona.

Občni zbor je nato vzel na znanje povišanje kvote za Strokovno komisijo in centralo U. R. S. S. J. v Beogradu. O sklepu konference Strokovne komisije za priključitev k skupnemu tajništvu pa bode sklepal izredni občni zbor, kateri se bode vršil po potrebi v maju ali juniju.

S tem je bil dnevni red izčrpan in je s. predsednik zaključil občni zbor.

ADRIA

prašek za pecivo »Pekin«, vanilin sladkor, Pekin rumenilo so odlične kakovosti.

Pišite po receptne knjižice na: Adria tovarna pecilnih praškov Ljubljana I, poštni predal 124